

Nové principy velení vojskům vyžadují i nové přístupy a nástroje

(Ohlas na článek pplk. Ing. Vlastimila GALATÍKA, CSc. - Zkušenosti ze zpracování grafických a textových dokumentů pro přípravu a vedení operací a boje - uveřejněný ve VR 6/95.)

Zkušenosti uváděné autorem článku je třeba chápat poněkud v širších souvislostech než se jen soustřeďovat na obsah, případně grafické či písemné vyjádření dokumentu. Tvorbu bojových i dalších dokumentů, pokud je chceme učinit kompatibilní s obdobnými dokumenty zpracovávány v armádách členských států NATO, ovlivní nejen převzetí situačních značek, formální úpravy a struktury dokumentu, ale **zejména sladění metod práce velitelů a štábů, sjednocení informačního systému, propojení organizačních struktur velitelství a ujednocení kompetencí**. V podstatě se jedná o vytvoření interoperabilního prostředí pro velení. Řešení tohoto problému je však námětem pro jiné články.

Významnou roli přitom sehraje přechod na standardy NATO, jistě osvědčené a všeobecně uznávané, ale přitom nepsané normy používané v těchto zemích. To se týká i zpracování dokumentů pro přípravu a vedení boje a operace. Za nejdůležitější přitom považuji **sladění kompetencí velitelů, náčelníků a důstojníků štábů a přijetí nového způsobu myšlení a řízení**, které má v západních zemích jinou tradici než v naší zemi. Zmínit tuto skutečnost bude mnohem obtížnější než používat například nové situační značky. Zřejmě bude nutné vytvořit novou filozofii velení a řízení a z ní odvodit i nové způsoby zpracování dokumentace pro velení.

V současném období je dokončován nový **polní řád** a probíhá diskuze o jeho obsahu. Nové požadavky na obsah a tvorbu bojových dokumentů se již promítají do znění jeho článku. Například čl. 102 Hlavy III. uvádí: „*Úkoly uvedené v bojovém rozkazu (nařízení) musí být jasné a konkrétní, aniž by předepisovaly, jak se mají plnit. Smyslem je vytvořit podřízeným velitelům prostor pro samostatnost a iniciativu a zároveň je vést k odpovědnosti za jimi přijímaná rozhodnutí.*“

Taková formulace vytváří zcela jiné podmínky pro úkolování vojsk, a tím i pro zpracování bojových rozkazů (nařízení) jako jedné z nejdůležitějších dokumentů přípravy a vedení boje a operace.

Na analýze dokumentů zpracovaných při cvičení by se dalo ukázat, jak v dosavadní praxi přetrvávají návyky ve velice podrobném zpracování dokumentů - především úkolů pro podřízené. Do jisté míry toto pociťuji i v článku, k němuž se vyslovuji. K některým názorům uvedeným v článku podrobněji:

Na příčiny časové náročnosti zpracování bojových dokumentů, které autor uvádí v první části článku, mám jiný názor, podložený praxí a vývojem v problematice bojových dokumentů. **Míra podrobnosti je především vyjádřením používaných principů velení**. Velká podrobnost bojových dokumentů, a tím i časová náročnost jejich zpracování, je

důsledek stále (v přípravě velitelů a štábů) uplatňovaného direktivního způsobu, a ne důsledek zavedení nových situačních značek. Proto si myslím, že příčiny velké náročnosti zpracování bojových dokumentů je nutné **odstranit novým stylem řízení**.

Podle mého názoru je nereálné očekávat od prostředků automatizace, jak uvádí autor, zjednodušení tvorby grafických bojových dokumentů. Jak jsem již uvedl, zjednodušení vyplývá ze způsobu práce štábu v normách přibližujících se standardům NATO.

Dále autor hovoří o grafickém rozhodnutí. Tento dokument se zpracovávat pravděpodobně nebude. Výsledkem práce štábu bude bojový rozkaz (operační rozkaz) a k němu se přikládají písemné i grafické přílohy a dodatky. Přímou na mapě se zřejmě žádný bojový dokument zpracovávat nebude. Všechny grafické bojové dokumenty se zpracovávají na fóliích. Dokument, jakým bylo Rozhodnutí velitele podle nového pojetí, by vznikl „přiložením na sebe“ všech grafických příloh a doplňků bojového rozkazu. Tuto myšlenku autor dokonce vyjadřuje ve svém článku, ale neopírá se o ni dále.

V části, kde autor řeší problematiku operačního rozkazu, je opět nesprávně označeno jako určující grafické rozhodnutí velitele. Je to z hlediska právního nesprávné. **Určujícím je pro velení vojskům písemný bojový rozkaz.** K tomuto bojovému rozkazu se připojují grafické přílohy, jako záměr boje a grafické doplňky příloh k bojovému rozkazu, zpracované zástupci velitele a odbornými náčelníky. Grafické přílohy a doplňky příloh slouží k co nejobsažnějšímu vyjádření údajů potřebných pro plánování boje podřízenými a v textu se takto uvedené údaje již neopakují. Z toho vyplývá i postavení bojového rozkazu i to, že grafické přílohy jsou uváděny zejména z důvodu maximálního zestručnění textové části bojového rozkazu.

Body operačního rozkazu uváděné v článku nekorespondují s body operačního rozkazu používaného ve standardech NATO.

Návrh možné formy operačního rozkazu (fixní část i přílohová část) lze jen s obtížemi akceptovat, protože struktura operačního rozkazu, jak navrhuje autor, je z hlediska unifikace na standardy NATO nevyhovující. Obsah tohoto odstavce vůbec nevyjadřuje názory a závěry autora, které uvedl v předcházející části článku.

Nemohu souhlasit se závěry autora, že nelze udělat změny v obsahu jednotlivých částí bojového rozkazu. **Právě při použití metod práce štábu obvyklých v armádách začleněných do NATO musí dojít k zásadním změnám jak ve formě bojového rozkazu, tak i v obsahu jeho jednotlivých částí.** Tyto změny jsou spojeny především s uvažovanými změnami kompetencí a odpovědnosti velitelů a příslušníků štábů a se zjednodušením zásad tvorby a vydávání bojových dokumentů.

Autor v článku správně poukazuje na některé problémy velitelů a štábů při tvorbě rozhodujících dokumentů pro velení vojskům a snaží se ukázat jak je řešit. Přístup k řešení nastíněných problémů je však příliš poplatný zásadám direktivního způsobu řešení, který se stal přežitkem. V autorových návrzích na nové řešení nejsou téměř patrné možnosti, jak při jejich eventuálním zavedení do praxe budou korespondovat s požadavkem na interoperabilitu činnosti štábů při spolupráci armád začleněných do NATO. Bez tohoto hlediska by se neměly žádné úvahy o zpracování grafických a textových dokumentů pro přípravu a vedení operace a boje objevit.

Článek chápu jako výzvu k diskuzi na stránkách tohoto i jiných časopisů k této zajímavé a přítom pro práci velitelů a štábů potřebné problematice.